

N:o 39.

Af Herr Wallenberg: Om ändring af Riksdagsordningen i syfte att införa öppen omröstning inom Riksdagen.

Den vigtiga frågan om *öppen omröstning* har visserligen redan vid några riksdagar blifvit väckt och af Konstitutions-Utskottet afstyrkt, hvarvid Kamrarne låtit bero, men jag vågar icke desto mindre ånyo upptaga densamma, enär det politiska lifvet, sedan jag första gången år 1873 bragte frågan å bane, gjort ansenliga framsteg. Om detta faktum icke kan bestridas, så vågar jag nu påräkna Konstitutions-Utskottets öfverseende och anhålla att Utskottet ville egnå frågan förtjent uppmärksamhet och dervid tillse, huruvida det icke är nödvändigt att åvågabringa en tillåmpning af den åsigt i frågan, som i ett af Konstitutions-Utskottets betånkanden finnes upptaget och har följande lydelse: »Det år fullkomligt sant, att den öppna omröstningen har den manliga frimodighetens karakter.» Vackrare vitsord torde knappt kunna gifvas åt den af mig föreslagna reformen att införa *den öppna omröstningen* uti Riksdagens förhandlingar.

Den sjelfskrifne representanten kunde möjligen anses berättigad att »doldt och förteåadt hålla» det sätt, hvarpå han utöfvade sin riksdagsmannarått, men icke ens ur denna synpunkt har man i andra länder velat bibehålla den hemliga omröstningen. I Englands öfverhus finnes ingen sluten omröstning. Englands folk fordrar att få veta åfven huru de sjelfskrifne medlemmarne af öfverhuset begagna sin representationsrått. Den som i egenskap af riksdagsman tvekar att delta i en öppen omröstning, den tvekar också att *uttala* sin egen mening, och detta förhållande kan icke anses åndamålsenligt. För öfrigt år den valde representanten utsedd för att representera sina valmän och, då ett erhållet mandat endast gåller för viss tid, så böra valmännen sättas i tillfälle att vid ifrågakommande omval med säkerhet bedöma, huruvida den förre representanten motsvarat valmännens

förtroende. Detta kan icke med säkerhet bedömas annorledes än på grund af den inverkan representanten utöfvat på Riksdagens beslut. Den slags sjelfständighet, som *icke vågar* uttala sig, lämpar sig alls icke för de politiska striderna. Om det nu, vid alla de tillfällen, då allmänna angelägenheter utgöra föremål för beslut, alltmer gör sig gällande, att öppen omröstning bör begagnas, så är det väl af framstående vigt att inom riksförsamlingen, der efter förutgångna offentliga öfverläggningar de allra viktiga beslut fattas, äfven sjelfva omröstningen sker öppet.

Uti England, Frankrike, Tyskland, Belgien, Norge och Danmark begagnar man *öppen omröstning* inom nationalrepresentationen, och i dessa länder anses den öppna omröstningen alldeles outhärlig. Verkställigheten sker på olika sätt. I engelska underhuset begifva sig de, som äro af olika meningar, till olika rum. I engelska öfverhuset och amerikanska kongressen lemna den ena meningens anhängare samlingssalen, under det att den andra meningens anhängare qvarstanna. I franska, tyska, belgiska, norska och danska riksdagarne utrönas de olika meningarne derigenom, att den enas anhängare resa sig från sina platser, under det att den andras qvarsitta.

Finner talmannen de olika meningarne temligen jemnstarka, företages omröstning medelst namnupprop, liksom då någon finner talmannens uppfattning tvifvelaktig och derföre äskar omröstning efter namnupprop. Dessa olikheter i formen äro likgiltiga; saken är en och densamma: öppen omröstning.

I ett af Konstitutions-Utskottet afgifvet betänkande har Konstitutions-Utskottet icke ansett sig kunna gilla mitt förslag att, i händelse af *paria vota* vid någon »gemensam omröstning», Första Kammarens talman borde tillerkännas *utslagsrösten*. Konstitutions-Utskottet har funnit detta olämpligt, emedan talmannen är utsedd af Konungen; men Konstitutions-Utskottet har förbisett, att talmannen först varit utsedd till ledamot af Riksdagen och att hans ledamotskap inom Första Kammaren icke upphört, oaktadt han fått intaga talmansstolen. Jag anser derföre fortfarande lämpligt att, enär talmännen i våra Kamrar icke äro Kongl. kommissarier, utan blott af Konungen enligt gammal häfd bland hvardera Kammarens ledamöter utsedde till talmän, det gerna kan medgifvas den fåtaligare Kammarens talman att, vid de mera sällsynta tillfällen då *paria vota* i den gemensamma omröstningen blifvit afgifna, tillerkännas utslagsrösten. I öfrigt torde *paria vota* böra anses såsom afslag, emedan det icke är riktigt att halfva antalet närvarande ledamöter i en Kammare skall kunna besluta med hela antalets rätt.

På grund af hvad jag nu haft äran anföra, tillåter jag mig vördsamt föreslå:

att i stället för sista stycket i § 60 Riksdagsordningen må införas:

Omröstning skall ske öppet efter namnupprop. Befinnas rösterna lika delade, anses frågan förfallen, derest proposition om afslag af den väckta frågan ingått i samma omröstning; eljest afgöre talmannen;

att i sammanhang dermed § 75 Riksdagsordningen erhåller följande lydelse:

Vid alla val, hvilka alltid skola ske med slutna sedlar, iakttages etc. etc. likasom förut;

samt att § 65, senare delen, »för att vid sådan omröstning — — — genast förstöras — — —» må ändras och erhålla följande lydelse:

Om vid sammanräkning af de afgifna rösterna dessa befinnas lika delade, afgöre talmannen i Första Kammaren.

Likaledes bör äfven § 48 Riksdagsordningen ändras så, att den öppna omröstningen äfven blir regel i Utskotten. Den torde böra erhålla följande lydelse:

Då inom Utskott omröstning företages, hvilket alltid bör ske öppet, och meningarne dervid blifva lika delade, så afgöre ordföranden.

Stutligen hemställes att, derest Konstitutions-Utskottet skulle i någon annan § af Riksdagsordningen finna någon jemkning erforderlig, Utskottet behagade derom göra förslag, så att ingenting må hindra den öppna omröstningens införande såsom grundsats.

Om remiss till Konstitutions-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 21 Mars 1882.

A. O. Wallenberg.